



PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 125/18

KLAGER: NN
PUBLIKASJON: Eidsvoll Ullensaker Blad, EUB
PUBLISERINGSDATO: 27.-28.04.2018
STOFFOMRÅDE: Justis, næringsliv
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Identifisering, samtidig imøtegåelse, tilsvar, forhåndsdømming
REGISTRERT: 30.05.2018
BEHANDLET I PFU: 29.08.2018
BEHANDLINGSTID: 89 dager
KLAGEGRUPPE: Næringsdrivende
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Eidsvoll Ullensaker Blad (Heretter omtalt som EUB) publiserte **fredag 27. april 2018** en nyhetsartikkel på nett med tittelen: «**Lokal bondeleder har fått forbud mot å ha sau**». Ingressen lød slik:

«Ved samtlige av Mattilsynets uanmeldte besøk de to siste årene viser deres rapporter kritikkverdige forhold og alvorlige lovbrudd hos sauebonden. Han er leder av Norsk Bonde- og Småbrukarlag i Oslo og Akershus.»

Sauebonden ble navngitt i brødteksten. Det gikk frem at han, ifølge Mattilsynets rapport, hadde brutt dyrevelferdsloven og derfor ikke fikk fortsette med sauedrift etter 9. april 2018. Det ble også opplyst i brødteksten at bonden hadde påklaget Mattilsynets vedtak, men at han likevel hadde avvirket sauebesetningen innen fristen.

Videre viste brødteksten til andre utdrag fra Mattilsynets rapport som skildrer forhold ved dyreholdet som var blitt avdekket under tidligere befaringer hos bonden. Under mellomtittelen «**Måtte bryte opp fjøset**» sto:

«I februar i år kom Mattilsynet tilbake. [...] 'Inspeksjonen viste svært kritikkverdige forhold både med hensyn til vanntilgang, talle, reinhold hos en hesten og mulighet for hesten til uteliv og mosjon', heter det i Mattilsynets rapport. Bonden fikk da hastevedtak på å bedre forholdene for dyra. Med bistand fra politiet ble det gjennomført en ny befaring fem dager seinere, heller ikke da var forholdene slik de skulle være. Etter dette, fattet Mattilsynet vedtak om forbud mot aktiviteter etter dyrevelferdsloven § 33.»

Mot slutten av artikkelen sto følgende om redaksjonens dialog med sauebonden:

«Avisen har tidligere denne uken hatt telefonintervju med Røer Andresen [sauebonden, sekr. anm.] hvor han fikk presentert saken og fikk mulighet til å forklare sin versjon. Han ønsket da ikke å kommentere eller siteres fra samtalen. Røer Andresen ble også tilsendt hele saken på e-post for å kunne komme med sine kommentarer og tilsvaer til artikkelen og Mattilsynets rapport. Han svarte da i en SMS: 'Mitt dyrehold er avsluttet – utover det har jeg ingen kommentarer'.»

Helt nederst i artikkelen var det et intervju med lederen i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Merete Furuberg. Hun understreker at dyrevelferd skal tas på alvor. Samtidig viste hun til at hun ikke hadde fått et tilsvaer fra Røer Andresen ennå, og at hun hadde bedt om et møte med Mattilsynet fordi det finnes flere andre saker der dyreholdere føler seg tråkket på av tilsynet.

Neste dag, **lørdag 28. april 2018**, ble samme artikkel publisert i EUBs papiravis. På avisas forside sto: **«Sauebonde får ikke holde sau»** og:

«Flere tilsyn avdekket det Mattilsynet mener er kritikkverdige forhold hos lederen av Norsk Bonde- og Småbrukarlag i Oslo og Akershus. Besetningen er slaktet – og bonden har på ubestemt tid mistet retten til å holde sau.»

Både nett- og papirpubliseringen inneholder bilder av frosset og/eller møkkete drikkevann som Mattilsynet selv tok bilde av under befaringer på sauebondens gård. Mattilsynet er kreditert for bildene.

KLAGEN:

Klager er den omtalte sauebonden. Han anfører at EUB urettmessig har skrevet at han er fradømt retten til å eie dyr i sin alminnelighet. Klager påpeker at Mattilsynets «påstand» kun omhandler sau.

Videre fremholder klager at Mattilsynets rapport, som EUBs publiseringer omtaler, var unntatt offentlighet. Han er derfor kritisk til at EUB offentliggjorde opplysninger fra dokumentet. Klager viser til at Riksrevisjonen tidligere har uttalt at det kan medføre straffansvar «å offentliggjøre [...] personlige forhold i strid med straffeloven § 390 eller ærekrenkende påstander om andre.»

Klager skriver at EUB ringte ham opp på dårlig mobillinje for å få kommentarer. Han fremholder at han måtte svare «ingen kommentar» fordi han ikke hadde rapporten tilgjengelig og ikke kunne «besvare detaljerte spørsmål om dens innhold».

Klager skriver at han er en til dels kjent person i Eidsvoll fordi han har hatt politiske verv og er regional leder for Norsk Bonde- og Småbrukerlag. Ifølge klagen har den påklagede medieomtalen vært en belastning for både klager og klagers familie. Etter klagers syn burde EUB ha anonymisert ham. Han påpeker at saken ikke var avsluttet på publiseringstidspunktet og viser til VVPs punkt 4.7 for å underbygge sitt syn om at han burde ha vært anonymisert.

Endelig ber klager PFU pålegge EUB å rette opp feilaktige opplysninger, jf. VVPs 4.13.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Det er ikke registrert at partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet.
TILSVARSRUNDEN:

Eidsvoll Ullensaker Blad (EUB) avviser brudd på god presseskikk. EUB viser til at påklagde publiseringer ikke inneholder formuleringer om at klager er fradømt retten til å eie dyr generelt. Tvert om mener EUB det går frem av omtalen at forbudet dreier seg om sauer.

Videre viser redaksjonen til at de mottok den aktuelle tilsynsrapporten etter å ha sendt et ordinært innsynskrav til Mattilsynet. Det fremgår av tilsvaret at deler av rapporten var sladdet da redaksjonen mottok den fordi Mattilsynet vurderte at det var enkelte personopplysninger som burde unntas offentlighet. Klagers navn ble ikke vurdert som en slik personopplysning av Mattilsynet, ettersom dyreholdet var en virksomhet. EUB argumenterer for øvrig for at bildene avisen mottok fra Mattilsynet, var relevant dokumentasjon på Mattilsynets funn under befaringene som beskrives i rapporten.

Redaksjonen avviser at klager bare fikk anledning til å svare for seg på en dårlig mobillinje. Det vises til at telefonsamtalen med klager ble tatt opp, og at han i samtalen ikke ga uttrykk for at han trengte mer tid til å sette seg inn i saken. EUB anfører at de ville ha gitt klager mulighet til et nytt intervju om så var tilfelle. Det påpekes også at klager fikk tilsendt hele artikkelen på e-post før publisering fordi redaksjonen ville se til at «han var presentert for sakens detaljer, omfang og beskyldninger og fikk tilstrekkelig mulighet til å ta stilling til [...] hvordan han ønsket å besvare dette». I en SMS-utveksling ble klager gjort oppmerksom på denne e-posten. EUB tilbyr seg å oversende PFU dokumentasjon.

Avisen vedgår at spørsmålet om identifisering ble diskutert forut for publisering, og skriver:

«Vi valgte til slutt å identifisere med navn. I klagen siterer han punkt 4.7, og mener dette punktet er brutt. Dette mener vi også er det punktet som støtter vår vurdering om å identifisere i denne saken: *'Identifisering må begrunnes i et berettiget informasjonsbehov. (...) når omtaltes identitet eller samfunnsrolle har klar relevans for de forhold som omtales, eller der identifisering hindrer at uskyldige blir utsatt for uberettiget mistanke.'*»

I den forbindelse anfører redaksjonen at klager innehar sentrale og relevante verv, at han er profilert, at han har fått advarsler og pålegg over flere år, at saksområdet er av offentlig interesse og at sauenæringa er «begrenset» i avisas nedslagsfelt, noe som kunne ha ført til at noen få bønder ble utsatt for uberettiget mistanke dersom klager var blitt anonymisert i omtalen. Redaksjonen legger også til at klagers navn ikke ble benyttet i forsideoppslag, titler eller ingresser, og at han heller ikke ble avbildet. EUB mener derfor å ha handlet i tråd med VVPs 4.1 om krav til saklighet og omtanke.

Avisen påpeker at det går frem av omtalen at klager hadde påklaget Mattilsynets vedtak. I tillegg blir videre saksgang beskrevet i artikkelen. Følgelig bestrider redaksjonen at klager ble forhånds dømt, jf. VVPs 4.5 og skriver:

«Bonden hadde fått frist om å avvikle sauebesetningen, noe han hadde gjort og bekreftet. Vi mente derfor at det var viktig og riktig å publisere selv om endelig anke ikke var sluttbehandlet.»

EUB kan ikke se at omtalen inneholder feilaktige opplysninger som burde korrigeres, jf. VVPs 4.13. Det påpekes at redaksjonen ikke hørte noe om angivelige feil eller mangler ved omtalen før den mottok PFU-klagen 6. juni. Like etter publisering mottok redaksjonen en SMS fra klager der han beskrev publiseringen som «tilnærmet fornuftig».

Klageren ønsket å komme med kommentarer til avisens tilsvare.

Han mener det var misvisende av EUB å skrive at Mattilsynet hadde gitt ham et forbud mot å holde sau. Klager skriver:

«Faktum er at jeg ikke er dømt for noe som helst. Jeg har av Mattilsynet fått et 'varsel om pålegg', men valgte å avslutte mitt dyrehold før vedtaket trådte i kraft. Det var verken praktisk eller økonomisk mulig å etterleve det. Saken er anket, endelig dom foreligger ikke.»

Videre er klager kritisk til avisens bildebruk i publiseringen fordi bildene, ifølge klager, ikke fremstiller fakta. Han skriver:

«Enkelte drikke karr / bøtte er for eksempel ikke i bruk på det tidspunkt bildene ble tatt.»

Klager fastholder at han burde ha vært anonymisert, og står også fast ved at tilsynsrapporten var unntatt offentlighet. Han oppgir å ha fått dette bekreftet fra kommune og Mattilsynet selv.

Klager bestrider også avisens påstand om at sauenæringen er «begrenset» i avisas nedslagsfelt. Han anfører at Eidsvoll er den største sauekommunen i Akershus og at det fins mer enn en håndfull bønder i området.

Endelig skriver klager:

«EUB skriver også i sitt svar at jeg har fått pålegg over flere år. Dette er ikke rett. Men Mattilsynet har over år vært opptatt av tap på beite, på hele Romerike, PGA ulveskader.»

Klager opplyser for øvrig at EUB ikke har kontaktet ham for å diskutere en minnelig ordning. Han skriver også:

“Det viser seg nå at EUB har videresendt mail og info (inkluder rapport fra Mattilsynet) til [Navn] I Norsk Bonde og Småbrukerlag. På det tidspunktet var saken fremdeles unntatt off og uten noen “rettskraftig dom” EUB sprer følgelig denne type informasjon, uten min viten og vilje – og over ser glatt at dokumentene er UO. Dette til info.”

Eidsvoll Ullensaker Blad hadde ingen tilføyelser eller ytterligere kommentarer til saken.